

ELŐTERJESZTÉS
a Budapest XII. kerületi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat
Képviselő-testületének ülésére

Tárgy: Beszámoló az elmúlt időszakáról és a horvátországi szakmai útról

Tisztelt Képviselő-testület!

Önkormányzatunk tagjai az alábbi programokon vettek részt, illetve képviselték a XII. kerületi horvátokat.

2023. június 2-3-4. – Bácskai horvátok nyomában három napos kiránduláson vett részt az elnök, ismerkedés a bácskai bunyevácok és sokácok életével.

2023. május 13. – A Magyarországi Horvátok Szövetsége Egyesület éves közgyűlése Dombóváron volt. Mint minden évben részt vett az eseményen Gyurity István elnök.

2023. május 23. – Emlékezés volt Óbudán Albert Flórián aranylabdás labdarúgóra, a III. kerületi Horvát Önkormányzat jóvoltából.

2023. június 8. – Székesfehérváron a Vörösmarty Színházban a zágrábi horvát City Drama Theatre Gavella társulata Shakespeare III. Richard előadása volt látható eredeti nyelven, feliratozva a X. Színházi Olimpia keretén belül. Mándity Marianna képviselő és Gyurity István elnök képviselte az Önkormányzatot.

2023. június 10. – „In memoriam Stipan Pančić“ kispályás labdarúgó torna

2023. szeptember 1. – Ünneplés tanévnyitó a Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban, amelyen Gyurity István vett részt.

2023. szeptember .9 – Szentpéterfa „Dan mladine“ 50. évforduló,

2023. július 4-11. – Szakmai út az anyaországba: Selce – Rijeka – Opatija - Mošćenička Drga – Senj – Baška

Anyaországi szakmai út

Időpont: 2023. július 4-11. Helyszín: Horvátország- Kvarner öböl- A magyar emlékek nyomában Az utazás célja az anyaországi horvátokkal való találkozás, az anyanyelv ápolása volt, a magyar-horvát közös történelmi múlt jobb megismerése, az emlékhelyek meglátogatása.

Sokszor kérdezik tőlünk, képviselőktől, hogy miután a hagyományokat, szokásokat könnyű megszeretni, ápolni és tovább adni, addig miért oly nehéz a nyelvi kultúránkat megőrizni. Erre a válaszom, hogy az anyaországgal való kapcsolat elengedhetetlen a diaszpórában élő nemzetiségek életében, az identitás megtartásában.

1. nap július 4. kedd

Érkezés Selce-be, a szálláshelyre, Glazbene ljetne večeri u Selcu.

2. nap július 5. szerda

A környék látnivalóinak megtekintése, Tengerparti séta Crikvenica-ba, Večer ribarske tradicije u Crikvenici. A Kaštel szálló az egykori pálos kolostor épülete a város keleti szélén a tenger és a Dubračina között áll. Eredetileg a teljes területét fal vette körül, ennek maradványai még ma is láthatók. A Dubračina torkolatánál álló Szűz Mária templom mellett 1412-ben Frangepán Miklós kolostort építtetett, ahova pálos szerzeteseket hívott. A nagyméretű, öt emelet magas épület kerek saroktoronnyal, belső zárt udvarral és nagy ciszternával rendelkezik. A pálos rend egészen megszüntetéséig 1786-ig volt a kolostor birtokosa, utána a Vinodoli kapitányság székhelye lett. A mellé álló templomot 1659-ben bővítették és barokk stílusban építették át. A Boldogságos Szűz Mária Mennybemenetel templom a legkorábbról fennmaradt templom Crikvenicában, mely

közvetlen közelében lévő egykori pálos kolostorral együtt az óváros magját képezi. 1412-ben IV. Frangepán Miklós építtette.

Páduai Szent Antal templomának alapkövét 1934-ben tették le, 1939-ben lett felszentelve. A 35 méter magas impozáns harangtornyot pedig a XXI. század első évtizedeiben fejezték csak be.

Az egykori József főherceg szálloda a mai Hotel Therapia 1895-ben épült fel a Fellner és Helmer bécsi építésziroda tervei szerint szecessziós és klasszicista stílusban. A Miramare szálloda 1905-ben épült ifjabb Rimanóczy Kálmán nagyváradi építész tervei szerint szecessziós stílusban.

A crikvenicai Aquarium a környező tengerek élővilágába ad betekintést. Kellemes környezetben, 200 m²-en több, mint százféle adriai halfajtát tekinthetünk meg, például muréna, tengeri macska, nagy sziklahal, fűrészes sügér, valamint közel ötven trópusi és édesvízi halfajtát is megcsodálhatunk, melyek közül nagy érdeklődésre tartanak számot a piranhák és a neonhalak.

3. nap július 6.

Kirándulás Novi Vinodolski-ba és Senj-be, Primorska noć Selce Novi Vinodolski.

A Frangepán-várkastély építési ideje ismeretlen, de a vinodoli törvénykönyv keletkezésekor, 1288-ban már a család tulajdonában volt és maradt egészen 1671-ig. Frangepán Ferenc Kristóf kivégzése után birtoklása a magyar kamarára szállt. 1685-ben a kamara Rigoni Ferenc bárónak adta bérbe. Itt született Jurisics Miklós, Kőszeg várának hős védője, ez adta az apropót a látogatásra. Előkelő horvát családban született 1490-ben. Mellszobor emlékeztet a város leghíresebb fiára.

4. nap július 7.

Rijeka, Opatija i Mošćenička Draga

A Wohinz-palota és a várostorony a Korzón – a város központja – déli felén fekszik. A Korzó a városiak és a turisták találkozóhelye is, amit a 15. században építettek. A mai óra 1873-ban került a helyére, alatta Fiume ősi címere látható. A torony körül több barokk épület is található. Ezek töle jobbra vannak, mint a Wohinz-palota (Korzó 8.), amelyet Mihael Wohinz kereskedő emeltetett a 18. század végén. Nem messze van a Vuković-palota (Korzó 2.). A Wassermann-Garbas-palota, impozáns árkádos udvarával a konzervatív negyedben található az Adamić-palotával egyetemben, amelyet Šimun Adamić emeltetett. Az óvárost a Szt. Vitus-dóm uralja. Szent Vitus a város védőszentje, ezért az ő tiszteletére szentelték. A templomot a 12. században építették, nyolcszögletű formában. Itt tartotta Jókai nevelt lánya az esküvőjét Feszty Árpáddal, 1888-ban. A dóm szerepelt a horvát 100 kunás bankjegy hátoldalán. Az óváros mellett található a Múzeum téren (Muzejski trg) a kormányzói palota, amely korábban az itt székelő kormányzó rezidenciája volt. Ma Tengerészeti és Történelmi Múzeum, amelyet 1893 és 1895 között építettek Hauszmann Alajos tervei alapján, reneszánsz stílusban.

Sušak városa és a Trsat- hegy.

Sušak fölött magasodik a Trsat-hegy. Itt áll a Csodatévő Szűzanya temploma, A trsati erődöt és a lépcsősort is a Frangepánok építtették a 13. században, itt volt a család temetkezési helye. A legenda szerint az erődben a Bécsújhelyen kivégzett Frangepán Ferenc szelleme kísértett, majd 1826-ban a romos erődöt az ír származású Laval Nugent tábornok vette meg és elegáns kastéllá alakította át.

Vasútállomását a Monarchia híres építésze, Pfaff Ferenc tervezte (kétnyelvű emléktábla őrzi a nevét a peronon). Az egykori Magyar Királyi Tengerészeti Hatóság épülete a mai Riva 1-es házszám alatt volt található. Az épületet neoreneszánsz stílusban építették 1883–85 között, Hubert József tervei alapján. Itt működött a révkapitányság, a révőrkaszárnya, 1895-ig a tengerészeti akadémia és 1918-ig a fiumei olasz patríciuscsaládból származó Garády Viktor író vezette biológiai állomás (és akvárium), amely főként a halászathoz kapcsolódó kutatásokat végzett.

HNK Ivana pl. Zajc a Horvát Nemzeti Színház helyi épülete a Monarchia „színházépítő cége”, Fellner és Helmer cége tervei alapján, neoreneszánsz–neobarokk stílusban épült. Nézőtere historikus mennyezeti freskóit részben az akkor még ismeretlen fiatal festő, Gustav Klimt festette. 1885-ben Verdi Aidájával és Ponchielli Giocondájával nyitották meg.

A Recsina-folyó mellett található a Jellasics-tér (Jelačićev trg). Itt található egykori Vámpalota (Magyar Királyi Pénzügyigazgatóság és adóhivatal, 1872–86) épülete.

Abbázia. Rijeka régi település, már a rómaiak is használták a védett kikötőt, igazi aranykora a Monarchia alatt volt. Bár 1778 óta Fiume Magyarországhoz tartozott (Tenger mellék), fejlődésnek igazán a kiegyezés után indult, amikor az osztrák Trieszttel szemben magyar kikötőt építettek. Mošćenička Draga. Isztriai félsziget keleti részén, az Učka Nemzeti Park szomszédságában fekvő, Horvátország egyik legszebb városa. Nagyon szép tengerparti sétányok és elegáns villák jellemzik.

5. nap július 8.

Vrbnik- kirándulás hajóval, Summer fesztivál Vrbnik, 10. Sretno Selce folklorműsor.

E helyről származik a híres, Horvátország szerte ismert, és számos díjat nyert Vrbnicka Žlahtina bor.

6. nap július 9.

Baskában sok ősi műemlékben gyönyörködhetünk: régi házakban, kolostorromban, és a Szt. Iván templomban. Baska arról is híres, hogy a város mellett találták meg a horvát nyelv legrégebb írásos emlékét, a baskai kőtáblát.

7. nap július 10.

Crikvenica Glazbene ljetne večeri, Záróest

8. nap július 11.

Utazás Budapestre

A szakmai út nagyon hasznosnak bizonyult. Az anyanyelv ápolásán túl az anyaország Kvarner részének megismerését, az anyaországi horvátok műemlékeinek, gasztronómiájának és természeti szépségeinek, illetve a magyar-horvát közös történelmi múlt jobb megismerését is szolgálta. Találkoztunk és eszmecsere folytattunk kapcsolataink szorosabbá tételéről a Krk szigeti Baska polgármesterével, Toni Juraniccal, aki korábban a remek Mrgari kiállítással tette izgalmassá az Önkormányzat által szervezett kiállítást.

Kérem a Képviselő-testületet, hogy az alábbi határozati javaslatot fogadja el.

Határozati javaslat:

A Budapest XII. kerületi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja a 2023. május-augusztus időszakról és a szakmai útról szóó beszámolót.

(Döntéshozatal módja egyszerű többség)

Budapest, 2023. szeptember 20.

Gyurity István
elnök

